

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 30.7.2014
COM(2014) 494 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που συνδέουν την
αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων με τη
χρηστή οικονομική διακυβέρνηση σύμφωνα με το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ.
1303/2013**

Περιεχόμενα

TOC

1. Εισαγωγή

Κατά την περίοδο 2014-2020 η υποστήριξη από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (τα «ΕΔΕΤ»)¹ συνδέεται στενά με τον σεβασμό της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ. Στο παρελθόν, οι όροι που ίσχυαν για την πρόσβαση στη συνδρομή των Ταμείων περιορίζονταν σε ένα Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής (άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1084/2006)², και σε μια διαδικασία της οικονομικής διακυβέρνησης, τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος.

Η σύνδεση αυτή έχει ενισχυθεί σημαντικά. Βασίζεται σε ενίσχυση και διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οικονομικής διακυβέρνησης ως αντίδραση στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση, και στον στόχο της αύξησης της αποδοτικότητας των δαπανών της ΕΕ δεδομένης της δημοσιονομικής στενότητας. Το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, του κανονισμού κοινών διατάξεων (ΚΚΔ)³, σχετικά με τα πέντε ΕΔΕΤ, θεσπίζει τις διατάξεις που καθορίζουν τη σχέση μεταξύ της αποτελεσματικότητας των ταμείων και της χρηστής οικονομικής διαχείρισης.

Σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού, ισχύει πλέον για τα πέντε ΕΔΕΤ η προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διαδικασίες της οικονομικής διακυβέρνησης. Η προϋπόθεση αυτή εφαρμόζεται μέσω δύο διαφορετικών μηχανισμών:

- ένα πρώτο σκέλος, το οποίο καλύπτει ιδίως τις παραγράφους 1 έως 8 του άρθρου 23, σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να αναπρογραμματίσει μέρος της χρηματοδότησής του όταν αυτό δικαιολογείται από τις προκλήσεις της οικονομίας και της απασχόλησης που προσδιορίζονται στο πλαίσιο διάφορων διαδικασιών οικονομικής διακυβέρνησης· και
- ένα δεύτερο σκέλος, το οποίο καλύπτει ιδίως τις παραγράφους 9 έως 11 του άρθρου 23, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή υποχρεούται να προτείνει αναστολή της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ όταν στις διάφορες διαδικασίες οικονομικής διακυβέρνησης έχουν επιτευχθεί ορισμένα στάδια.

Όταν εκδόθηκε ο κανονισμός, η Επιτροπή εξέδωσε την ακόλουθη δήλωση:

«Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι το αργότερο εντός 6 μηνών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού κοινών διατάξεων, θα εκδώσει κατευθυντήριες οδηγίες υπό τη μορφή ανακοίνωσης της Επιτροπής που θα εξηγήει πώς προβλέπει να εφαρμοστούν οι διατάξεις για μέτρα που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση στο άρθρο 23 ΚΚΔ. Οι κατευθυντήριες οδηγίες θα καλύψουν ειδικότερα τα ακόλουθα στοιχεία:

¹ Πρόκειται για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1084/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, για την ίδρυση Ταμείου Συνοχής και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1164/94.

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου.

- σε σχέση με την παράγραφο 1, την έννοια της «επανεξέτασης» και τους τύπους «τροποποιήσεων» σε συμφωνίες εταιρικής σχέσης και προγράμματα που μπορεί να ζητηθούν από την Επιτροπή, διευκρινίζοντας επίσης τι μπορεί να συνιστά «αποτελεσματική δράση» για τους σκοπούς της παραγράφου 6,
- σε σχέση με την παράγραφο 6, μια ένδειξη των συνθηκών οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν σε αναστολή των πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων που μπορεί να άπτονται του καθορισμού των προγραμμάτων τα οποία θα μπορούσαν να ανασταλούν ή του προσδιορισμού του επιπέδου της αναστολής των πληρωμών.»⁴

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί συνέχεια της δέσμευσης της Επιτροπής και παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των ειδικών διατάξεων των παραγράφων 1 και 6 του άρθρου 23 του κανονισμού. Ως εκ τούτου, το πεδίο εφαρμογής του περιορίζεται στο πρώτο σκέλος. Στόχος των κατευθυντήριων οδηγιών είναι να επιβεβαιώσουν τον τρόπο με τον οποίο θα εφαρμοστούν ορισμένες ειδικές διατάξεις του άρθρου 23.

2. Πλαίσιο των αναθεωρήσεων των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 23

Το 2014 τα κράτη μέλη διεξάγουν διαπραγματεύσεις για τη σύναψη των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων του με την Επιτροπή. Σε αυτές θα καθοριστεί η πολυετής στρατηγική για την εφαρμογή της χρηματοδότησης που χορηγείται στα κράτη μέλη από τα πέντε ΕΔΕΤ κατά την επταετή περίοδο προγραμματισμού (2014-2020). Η Επιτροπή προβλέπει να εγκρίνει τα σύμφωνα εταιρικής σχέσης και τα περισσότερα προγράμματα κατά τη διάρκεια του 2014, σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 29 του ΚΚΔ.

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή πρέπει να επικεντρωθούν στον καθορισμό προτεραιοτήτων από την αρχή της περιόδου. Για τον λόγο αυτόν οι προκλήσεις που ορίζονται στις σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις, στις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου ή στο πλαίσιο των προγραμμάτων μακροοικονομικής προσαρμογής πρέπει να αντιμετωπιστούν κατάλληλα και να χορηγηθούν επαρκείς πόροι λαμβανομένης υπόψη της χρηματοδοτικής ενίσχυσης για κάθε κράτος μέλος. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, η Επιτροπή θα πρέπει, επομένως, να είναι σε εγρήγορση και να εξασφαλίσει ότι τα νέα προγράμματα σχεδιάζονται με βάση τις υπάρχουσες σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις και τις συστάσεις του Συμβουλίου για κάθε κράτος μέλος και, ενδεχομένως, του μνημονίου συμφωνίας στο πλαίσιο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής.

Ο αναπρογραμματισμός βάσει του άρθρου 23 είναι δυνατός μόνο από το 2015 και μόνο μέχρι το 2019. Η δυνατότητα αυτή θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο στις περιπτώσεις που μπορεί να έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο απ' ό,τι η υφιστάμενη διάθεση των πόρων για την εφαρμογή των σχετικών ειδικών για κάθε χώρα συστάσεων, των σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου ή των προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής. Τα ΕΔΕΤ συνήθως στηρίζουν πολυετείς επενδυτικές στρατηγικές που απαιτούν ορισμένο βαθμό βεβαιότητας και διάρκειας. Θα πρέπει να αποφεύγονται οι συχνοί αναπρογραμματισμοί, επειδή βλάπτουν την προβλεψιμότητα της διαχείρισης των κονδυλίων και μπορούν να υπονομεύσουν την αξιοπιστία των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων που εγκρίθηκαν. Επιπλέον, αν οι ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις επικαιροποιούνται

⁴ Βλ. ΕΕ C 375 του 2013, σ. 2.

κάθε χρόνο, οι σχετικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη έχουν μακροπρόθεσμο χαρακτήρα και δεν μεταβάλλονται σημαντικά από το ένα έτος στο άλλο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι εξουσίες αναπρογραμματισμού που παραχωρούνται στην Επιτροπή χρησιμοποιούνται προσεκτικά και προτιμάται η σταθερότητα από τον πολύ συχνό αναπρογραμματισμό.

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 1, αναπρογραμματισμός μπορεί να ζητηθεί από την Επιτροπή:

- για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών ειδικών για κάθε χώρα συστάσεων⁵ (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συνδέονται με το προληπτικό σκέλος της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών) και των συστάσεων του Συμβουλίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι τροποποιήσεις αυτές κρίνονται σημαντικές στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ·
- για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου που απευθύνονται σε κράτος μέλος στο πλαίσιο του διορθωτικού σκέλους της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών⁶, υπό την προϋπόθεση ότι οι τροποποιήσεις αυτές κρίνονται αναγκαίες για τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών· και
- για να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα από τα διαθέσιμα ΕΔΕΤ στα κράτη μέλη που λαμβάνουν χρηματοδοτική συνδρομή στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης⁷, του μηχανισμού στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών⁸, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοοικονομικής Σταθερότητας ή του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας.⁹ Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, η χρηματοδοτική βοήθεια πρέπει να συνοδεύεται από πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής.

Η αίτηση αναπρογραμματισμού μπορεί να αφορά ένα από τα ΕΔΕΤ ή περισσότερα διαρθρωτικά ταμεία (π.χ. ΕΤΠΑ και ΕΚΤ). Ωστόσο, στις δύο αυτές περιπτώσεις υπάρχουν σημαντικοί νομικοί περιορισμοί όσον αφορά τα ποσά που ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο αναπρογραμματισμού.

Πρώτον, ο αναπρογραμματισμός δεν μπορεί να επηρεάσει τα ετήσια ανώτατα όρια που καθορίζονται από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο ούτε τις ετήσιες δόσεις της χρηματοδότησης των προγραμμάτων που δεσμεύτηκε κατά τα έτη πριν από την έγκριση του αναπρογραμματισμού. Δεύτερον, μεταβιβάσεις μεταξύ των ΕΔΕΤ μπορεί να γίνουν μόνο μεταξύ του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ και πρέπει να τηρείται το ελάχιστο μερίδιο του ΕΚΤ (άρθρο 92 παράγραφος 4 του ΚΚΔ). Τρίτον, κάθε αναπρογραμματισμός μεταξύ

⁵ Ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις που εγκρίθηκαν σύμφωνα με το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25)

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης (ΕΕ L 118 της 12.5.2010, σ. 1).

⁸ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2002, για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών (ΕΕ L 53 της 23.2.2002, σ. 1).

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 472/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την ενίσχυση της οικονομικής και δημοσιονομικής εποπτείας των κρατών μελών στη ζώνη του ευρώ τα οποία αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με σοβαρές δυσκολίες αναφορικά με τη χρηματοοικονομική τους σταθερότητα (ΕΕ L 140 της 27.5.2013, σ. 1).

Ταμείων και μέσα σε ένα Ταμείο θα πρέπει να τηρεί τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης που ορίζονται για τα διάφορα ΕΔΕΤ. Ο αναπρογραμματισμός θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τη φιλοδοξία να αφιερωθεί τουλάχιστον το 20% του προϋπολογισμού της Ένωσης στους στόχους σχετικά με την κλιματική αλλαγή. Τέταρτον, κάθε μεταβίβαση πόρων μέσα σε ένα Ταμείο ή μεταξύ των διαρθρωτικών ταμείων πρέπει να τηρεί την χρηματοδοτική κατανομή ανά κατηγορία περιφέρειας. Τέλος, το άρθρο 23 δεν εφαρμόζεται σε προγράμματα στο πλαίσιο του στόχου της ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας.

3. Επανεξέταση και είδη των τροποποιήσεων στα σύμφωνα εταιρικής σχέσης και στα προγράμματα σύμφωνα με το άρθρο 23

Ο κανονισμός δεν καθορίζει προθεσμία για την υποβολή αίτησης αναπρογραμματισμού από την Επιτροπή. Στις περιπτώσεις στις οποίες μια αίτηση αναπρογραμματισμού δρομολογείται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου, αυτή θα υποβληθεί το ταχύτερο δυνατόν μετά την έγκριση των σχετικών ειδικών για κάθε χώρα συστάσεων από το Συμβούλιο και, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο εντός τεσσάρων μηνών από την έγκριση από το Συμβούλιο. Αυτό είναι συμβατό με τις καθορισμένες προθεσμίες αναπρογραμματισμού και επιτρέπει την αποφυγή επικαλύψεων με τον επόμενο γύρο των ειδικών για κάθε χώρα συστάσεων. Στην περίπτωση αιτήσεων αναπρογραμματισμού ύστερα από συστάσεις του Συμβουλίου στο πλαίσιο υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή προβλέπει παρόμοιες προθεσμίες. Όσον αφορά τις αιτήσεις αναπρογραμματισμού που εγκρίνονται για τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου στην ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα των προγραμμάτων μακροοικονομικής προσαρμογής, η Επιτροπή τις εγκρίνει το συντομότερο δυνατόν μετά την υπογραφή του μνημονίου συμφωνίας ή του συμπληρωματικού μνημονίου συμφωνίας, κατά περίπτωση.

Η αίτηση αναπρογραμματισμού της Επιτροπής είναι δεόντως αιτιολογημένη. Αναφέρεται στη σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση ή τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου (ή το μέτρο του μνημονίου συμφωνίας για τα κράτη μέλη που υπόκεινται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής) που αποτέλεσε τον λόγο της αίτησης και παραθέτει τους λόγους στους οποίους βασίζεται. Εξηγεί τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η παρέμβαση σε επίπεδο ΕΕ, τον τρόπο με τον οποίο η χρηματοδότηση της ΕΕ μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που έχουν εντοπιστεί και τους λόγους για τους οποίους η υφιστάμενη διάθεση των πόρων είναι ανεπαρκής. Αναφέρονται επίσης οι θεματικοί στόχοι και οι προτεραιότητες που προβλέπονται από τον κανονισμό κοινών διατάξεων και τους σχετικούς ειδικούς κανονισμούς των Ταμείων.

Σε κάθε αίτηση αναπρογραμματισμού η Επιτροπή καλεί ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει το σύμφωνό του εταιρικής σχέσης και τα προγράμματά του. Σκοπός αυτού του μέτρου είναι να δράσει κατάλληλα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων σε θέματα οικονομίας και απασχόλησης, όπως προσδιορίζονται στη σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση, τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου, ή το μνημόνιο συμφωνίας (στην περίπτωση των κρατών μελών που λαμβάνουν οικονομική βοήθεια), σύμφωνα με το περιεχόμενο της αίτησης αναπρογραμματισμού. Το περιεχόμενο της αίτησης αναπρογραμματισμού διευκρινίζεται περαιτέρω στη συνέχεια.

Ο κανονισμός δεν προσδιορίζει πόσο λεπτομερής θα πρέπει να είναι η αίτηση, δηλαδή αν θα πρέπει να αναφέρει τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα επηρεαστούν θετικά και αρνητικά από την αίτηση αναπρογραμματισμού.

Κατά γενικό κανόνα, όταν η σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση ή τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου που οδήγησε στην αίτηση αναπρογραμματισμού ακολουθείται καλύτερα μέσω της μεγαλύτερης συγκέντρωσης των ΕΔΕΤ, η Επιτροπή αναφέρει τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα πρέπει να ενισχυθούν. Επαφίεται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει σε ποια προγράμματα και σε ποιες προτεραιότητες θα πρέπει να επιβληθούν ανάλογοι περιορισμοί. Ωστόσο, στην περίπτωση που το οικείο κράτος μέλος δεν απαντήσει ή η απάντησή του είναι ανεπαρκής, η Επιτροπή θα καθορίσει τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα πρέπει να περιοριστούν. Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί να αναφέρει στην αίτησή της τα προγράμματα ή τις προτεραιότητες ζωτικής σημασίας που θα πρέπει να εξαιρεθούν από τον περιορισμό. Επιπλέον, η Επιτροπή μπορεί, κατά περίπτωση, να αναφέρει επίσης στην αίτηση αναπρογραμματισμού τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα πρέπει να περιοριστούν, παραθέτοντας τους σχετικούς λόγους.

Αντιθέτως, όταν η σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση ή σχετική σύσταση του Συμβουλίου, που αποτελεί την αιτία της αίτησης αναπρογραμματισμού, ακολουθείται καλύτερα μέσω μειωμένης χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ σε συγκεκριμένο τομέα, η Επιτροπή αναφέρει σαφώς στην αίτησή της τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα πρέπει να περιοριστούν. Επαφίεται σε κάθε κράτος μέλος να αποφασίσει σε ποια προγράμματα και σε ποιες προτεραιότητες θα διατεθούν περισσότεροι πόροι. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΚΚΔ και των ειδικών κανόνων για κάθε Ταμείο, τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν την υποστήριξη σε παρεμβάσεις που παράγουν τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία από την άποψη της έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις σχετικές ειδικές για κάθε χώρα συστάσεις και τις συστάσεις του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε περίπτωση που η αίτηση αναπρογραμματισμού οφείλεται σε συνδυασμό των δύο παραπάνω σεναρίων, η αίτηση της Επιτροπής αναφέρει τόσο τα προγράμματα και/ή τις προτεραιότητες που θα πρέπει να επηρεαστούν θετικά (και, συνεπώς, να επωφεληθούν από περισσότερους πόρους), όσο και εκείνα που θα επηρεαστούν αρνητικά (και, συνεπώς, θα περιοριστούν).

Ο αριθμός των προγραμμάτων και των προτεραιοτήτων που υπόκεινται σε αναπρογραμματισμό θα πρέπει γενικά να περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο.

Όσον αφορά τη φύση των τροποποιήσεων, η Επιτροπή αναφέρει όχι μόνον τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που θα πρέπει να υπόκεινται σε αναπρογραμματισμό, αλλά και το ελάχιστο περιεχόμενο των τροποποιήσεων που πρέπει να πραγματοποιηθούν από το κράτος μέλος και τους (ειδικούς) στόχους που πρέπει να επιτευχθούν. Επίσης, αναφέρει τη φύση, καθώς και παραδείγματα, παρεμβάσεων που πρέπει να υποστηριχθούν μέσω των πρόσθετων πόρων που προκύπτουν από τον αναπρογραμματισμό.

Στην αίτησή της αναπρογραμματισμού, η Επιτροπή παρέχει επίσης ένδειξη των αναμενόμενων χρηματοπιστωτικών επιπτώσεων. Λαμβάνει υπόψη τα διαθέσιμα ποσά για τον αναπρογραμματισμό, το στάδιο της περιόδου προγραμματισμού και την ικανότητα του κράτους μέλους να απορροφήσει τους πόρους που αναπρογραμματίστηκαν.

Το οικείο κράτος μέλος θα πρέπει, υπό το πρίσμα της αίτησης της Επιτροπής, να εξετάσει σε βάθος το σύμφωνό του εταιρικής σχέσης και τα προγράμματα που αναφέρονται στην αίτηση. Θα πρέπει να αξιολογήσει τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσαν να τροποποιηθούν έτσι ώστε να ανταποκριθούν καλύτερα στην αίτηση της Επιτροπής. Μόλις το κράτος μέλος πραγματοποιήσει την εξέταση αυτή, θα πρέπει να υποβάλει τις τροποποιήσεις στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης και στα σχετικά προγράμματα. Για το σύμφωνο εταιρικής σχέσης, οι τροποποιήσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον:

- για κάθε σχετικό ΕΔΕΤ, μια αναθεωρημένη ενδεικτική χορήγηση της ενίσχυσης της ΕΕ ανά θεματικό στόχο σε εθνικό επίπεδο·
- για κάθε σχετικό ΕΔΕΤ, μια αναθεώρηση της σύνοψης των κύριων αναμενόμενων αποτελεσμάτων ανά θεματικό στόχο·
- αναθεωρημένο κατάλογο των προγραμμάτων που αναφέρει τις αναθεωρημένες ενδεικτικές χρηματοδοτήσεις ανά ΕΔΕΤ και ανά έτος, λαμβανομένων υπόψη των προτεινόμενων τροποποιήσεων· και
- χρηματοδοτικό πίνακα όπου αναφέρονται ανά ΕΔΕΤ οι αναθεωρημένες ενδεικτικές χρηματοδοτήσεις για τα τροποποιημένα προγράμματα.

Όσον αφορά τα σχετικά προγράμματα που επηρεάζονται (θετικά και αρνητικά) από την αίτηση της Επιτροπής, το κράτος μέλος πρέπει να υποβάλει τροποποιήσεις, τουλάχιστον σχετικά με:

- τη στρατηγική για τη συμβολή του προγράμματος στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που διαπιστώνονται στη σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση ή τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου, ώστε να αντικατοπτρίζονται τα αναμενόμενα αποτελέσματα του τροποποιημένου προγράμματος·
- την αιτιολόγηση της επιλογής των αναθεωρημένων θεματικών στόχων και προτεραιοτήτων (που περιλαμβάνει τους στόχους και τις προτεραιότητες που έχουν ενισχυθεί και εκείνους που έχουν περιοριστεί) και τον τρόπο με τον οποίο

οι εύλογοι στόχοι και προτεραιότητες αντιμετωπίζουν τις σχετικές διαρθρωτικές προκλήσεις που αποτέλεσαν την αιτία της αίτησης αναπρογραμματισμού·

- την αιτιολόγηση των αναθεωρημένων χρηματοδοτικών ενισχύσεων·
- την περιγραφή των σχετικών προτεραιοτήτων, συμπεριλαμβανομένων για καθεμία από τις προτεραιότητες που επηρεάζονται, των τροποποιήσεων των ειδικών στόχων και την περιγραφή της αναθεωρημένης κατάστασης αναφοράς, ανάλογα με την περίπτωση, και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων·
- την περιγραφή, με παραδείγματα, του τύπου των δράσεων που πρόκειται να υποστηριχθούν με βάση τις αναθεωρημένες προτεραιότητες και της αναμενόμενης συμβολής τους·
- το πλαίσιο επιδόσεων, ιδίως τα ορόσημα και τους στόχους κάθε δείκτη (οικονομικού χαρακτήρα, υλοποιήσεις και αποτελέσματα, κατά περίπτωση) σε κάθε προτεραιότητα που υπόκεινται σε αναπροσαρμογές, και παράλληλα να αποδεικνύεται η τήρηση της απαίτησης σύμφωνα με την οποία οι δείκτες υλοποίησης και τα βασικά στάδια εφαρμογής που ορίζονται στο πλαίσιο επιδόσεων αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 50 % της χρηματοδότησης που διατέθηκε για την προτεραιότητα·
- το σχέδιο χρηματοδότησης του προγράμματος.

Η Επιτροπή διατυπώνει παρατηρήσεις εντός μηνός στην αρχική απάντηση που έδωσε το κράτος μέλος, εάν είναι απαραίτητο. Στη συνέχεια, το κράτος μέλος υποβάλλει την πρότασή του για τροποποίηση του συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων εντός δύο μηνών από την απάντηση. Στην περίπτωση που η Επιτροπή θεωρεί ότι η απάντηση που δόθηκε από το κράτος μέλος είναι ικανοποιητική, εγκρίνει τις σχετικές τροποποιήσεις.

4. Αποτελεσματικά μέτρα ανταποκρινόμενα στην αίτηση αναπρογραμματισμού της Επιτροπής

Εάν το κράτος μέλος δεν λάβει αποτελεσματικά μέτρα εντός των προθεσμιών που καθορίζονται στο άρθρο 23 παράγραφοι 3 και 4, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει πρόταση στο Συμβούλιο για την αναστολή μέρους ή του συνόλου των πληρωμών για τα σχετικά προγράμματα ή τις σχετικές προτεραιότητες. Ο κανονισμός κοινών διατάξεων δεν προβλέπει ρητά κριτήρια για την αξιολόγηση αποτελεσματικών μέτρων. Η Επιτροπή θα λάβει υπόψη διάφορα κριτήρια για τη διενέργεια της αξιολόγησης αυτής.

Η πρώτη περίπτωση στην οποία είναι σαφές ότι δεν λαμβάνονται αποτελεσματικά μέτρα είναι όταν ένα κράτος μέλος δεν υποβάλει — εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τον κανονισμό — ούτε προκαταρκτική απάντηση ούτε πρόταση τροποποίησης του συμφώνου του εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Αν το οικείο κράτος αγνοήσει την αίτηση αναπρογραμματισμού της Επιτροπής, θεωρείται ότι είναι το ίδιο που δεν λαμβάνει αποτελεσματική δράση.

Όταν ένα κράτος μέλος έχει υποβάλει τα απαιτούμενα έγγραφα εντός των προθεσμιών, η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη την αίτησή της αναπρογραμματισμού, διενεργεί έλεγχο

ποιότητας των προτεινόμενων τροποποιήσεων. Ο έλεγχος ποιότητας βασίζεται σε κριτήρια όπως:

- Αυξάνεται ή μειώνεται μέσω των προτεινόμενων τροποποιήσεων η χρηματοδότηση (ανάλογα με την περίπτωση) στο σύνολο των προγραμμάτων και των προτεραιοτήτων που αναφέρονται στην αίτηση της Επιτροπής;
- Ανταποκρίνεται το μέγεθος της αύξησης/μείωσης των προγραμμάτων και των προτεραιοτήτων στην αξιολόγηση της Επιτροπής στην αίτησή της για αναπρογραμματισμό;
- Εξηγούνται επαρκώς οι λόγοι, οι ειδικοί στόχοι και τα αναμενόμενα αποτελέσματα των εν λόγω τροποποιήσεων;
- Αντικατοπτρίζονται ορθά οι απαιτούμενες τροποποιήσεις στις σχετικές προτεραιότητες των προγραμμάτων και στα σχετικά τμήματα του συμφώνου εταιρικής σχέσης;
- Είναι συνεκτικές οι προτεινόμενες τροποποιήσεις; Είναι σύμφωνη η αναθεωρημένη στρατηγική του προγράμματος με την αναμενόμενη συμβολή στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στη σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση, στη σχετική σύσταση του Συμβουλίου ή στο μνημόνιο συμφωνίας που αποτελεί τον λόγο της αίτησης;
- Επανεξετάστηκε το πλαίσιο επιδόσεων και είναι σύμφωνο με τις τροποποιήσεις που προτείνονται στα προγράμματα και τις προτεραιότητες;
- Ανταποκρίνονται τα αναθεωρημένα προγράμματα και οι προτεραιότητες στις ανάγκες του τρέχοντος ειδικού προγραμματισμού για τα Ταμεία;

Εξαιτίας του μάλλον δεσμευτικού χαρακτήρα της αίτησης αναπρογραμματισμού και της δυνατότητας για το κράτος μέλος να βελτιώσει την πρότασή του κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, η Επιτροπή κρίνει ότι υπάρχει αποτελεσματική δράση μόνον όταν η απάντηση του κράτους μέλους θεωρείται ικανοποιητική με βάση τα παραπάνω κριτήρια.

Εάν ένα κράτος μέλος δεν λάβει αποτελεσματικά μέτρα, η Επιτροπή δύναται να προτείνει στο Συμβούλιο αναστολή των πληρωμών και αιτιολογεί την πρότασή της. Εξηγεί τους λόγους για τους οποίους οι τροποποιήσεις ή η αναθεώρηση σχετικά με τις προτεινόμενες χρηματοδοτήσεις σε όλα τα προγράμματα και τις προτεραιότητες δεν επαρκούν ή δεν είναι κατάλληλες για την επίτευξη των στόχων που θέτει η σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση, η σχετική σύσταση του Συμβουλίου ή το μνημόνιο συμφωνίας που αποτελεί την αιτία της αίτησης.

5. Περιστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν σε αναστολή των πληρωμών

Σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 6, όταν ένα κράτος μέλος δεν λαμβάνει αποτελεσματικά μέτρα, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει στο Συμβούλιο την αναστολή μέρους ή του συνόλου των πληρωμών στα οικεία προγράμματα ή προτεραιότητες. Ο κανονισμός δεν διευκρινίζει σε ποιες περιπτώσεις η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει πρόταση αναστολής. Το τμήμα αυτό εξηγεί σε ποιες περιπτώσεις η Επιτροπή εξετάζει το

ενδεχόμενο αναστολής. Ωστόσο, μπορεί να συνεκτιμώνται κατά περίπτωση, εξαιρετικές περιστάσεις σε ένα κράτος μέλος, όπως η συρρίκνωση του πραγματικού ΑΕγχΠ για δύο ή περισσότερα συνεχόμενα έτη πριν από την αίτηση αναπρογραμματισμού.

Η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει αναστολή στην περίπτωση της «μη λήψης μέτρων», δηλαδή σε περίπτωση που το κράτος μέλος δεν δώσει καμία προκαταρκτική απάντηση στην αίτηση της Επιτροπής ή δεν υποβάλει πρόταση τροποποίησης του συμφώνου εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στον κανονισμό. Η Επιτροπή δεν προβλέπει να προτείνει αναστολή στην περίπτωση που το κράτος μέλος υποβάλει την προκαταρκτική απάντηση εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 23 παράγραφος 3, αλλά η Επιτροπή εκτιμά ότι η απάντηση αυτή δεν ανταποκρίνεται στην αίτηση αναπρογραμματισμού. Το κράτος μέλος έχει ακόμη τη δυνατότητα να βελτιώσει σημαντικά την ποιότητα της απάντησής του, βασίζόμενο ιδίως στις παρατηρήσεις που υποβάλλει η Επιτροπή, εάν χρειάζεται, εντός ενός μηνός από την παραλαβή της προκαταρκτικής απάντησης. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει αναστολή μόνον αφού διενεργήσει προηγουμένως έλεγχο ποιότητας των τυπικών τροποποιήσεων του συμφώνου εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων (άρθρο 23 παράγραφος 4), που υποβάλλονται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στον κανονισμό. Αν η Επιτροπή εκτιμά ότι η πρόταση δεν ανταποκρίνεται στην αίτηση αναπρογραμματισμού, ή οι προτεινόμενες τροποποιήσεις δεν αντικατοπτρίζονται σωστά στο σύμφωνο εταιρικής σχέσης και στα προγράμματα ή δεν είναι αρκετά φιλόδοξες, μπορεί να εξετάσει το ενδεχόμενο αναστολής των πληρωμών εντός της τρίμηνης προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 23 παράγραφος 6.

6. Κριτήρια για τον καθορισμό των προγραμμάτων που θα ανασταλούν και το επίπεδο αναστολής

Η αναστολή στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους των μέτρων [άρθρο 23 παράγραφοι 6 και 7 του ΚΚΔ] δεν είναι αυτόματη και αφορά μόνο τις πληρωμές. Το άμεσο αποτέλεσμα είναι ανάσχεση των ταμειακών ροών στο κράτος μέλος.

Όταν η Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο αναστολή των πληρωμών, αναφέρει τα προγράμματα ή τις προτεραιότητες και τα σχετικά ποσά. Το άρθρο 23 παράγραφος 7 ορίζει την αρμοδιότητα του Συμβουλίου με τον καθορισμό ανώτατου ορίου για την αναστολή σε 50 % των πληρωμών καθενός από τα σχετικά προγράμματα. Το άρθρο 23 παράγραφος 7 προβλέπει ότι το επίπεδο της αναστολής μπορεί να αυξηθεί έως και στο 100 % των πληρωμών, σε περίπτωση που εντός τριών μηνών από την απόφαση του Συμβουλίου για την αναστολή το κράτος μέλος δεν έχει λάβει ακόμη αποτελεσματικά μέτρα.

Εκτός από το εκφραζόμενο ως το 50 % των πληρωμών ανώτατο όριο, το άρθρο 23 παράγραφος 7 ορίζει επίσης ότι το επίπεδο της αναστολής *είναι αναλογικό και αποτελεσματικό και τηρεί τους κανόνες της ίσης μεταχείρισης μεταξύ κρατών μελών, ιδίως όσον αφορά τον αντίκτυπο που έχει η αναστολή στην οικονομία του οικείου κράτους μέλους*.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναλογικότητα και η αποτελεσματικότητα σημαίνουν ότι η αναστολή θα οριστεί στο ποσό που είναι αναγκαίο για να προσφέρει τα σωστά κίνητρα στο κράτος μέλος, ώστε να συμμορφωθεί με την αίτηση της Επιτροπής, λαμβάνοντας επίσης υπόψη το μέγεθος της απόκλισης μεταξύ της αίτησης της Επιτροπής και της πρότασης του κράτους μέλους. Αυτό θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση.

Για να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση μεταξύ των κρατών μελών, θα ληφθεί υπόψη το επίπεδο της αναστολής ως ποσοστό του εθνικού ΑΕγχΠ. Έτσι αποτρέπονται οι αδικαιολόγητες επιπτώσεις σε μεγαλύτερους δικαιούχους των ΕΔΕΤ σε σύγκριση με τα πιο ανεπτυγμένα κράτη μέλη που λαμβάνουν μικρότερη χρηματοδότηση ΕΔΕΤ σε σχέση με τον πληθυσμό τους και το μέγεθος των οικονομιών τους.

Οι οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες των κρατών μελών λαμβάνονται υπόψη και εξετάζονται ελαφρυντικοί παράγοντες όπως εκείνοι που προβλέπονται για τις αναστολές σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 9. Οι παράγοντες αυτοί μειώνουν την αναστολή κατά ένα ορισμένο συντελεστή, όπως ορίζεται στο παράρτημα ΙΙΙ του ΚΚΔ με βάση το ποσοστό ανεργίας, το ποσοστό των ατόμων που κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, ή τη συρρίκνωση του ΑΕγχΠ του οικείου κράτους μέλους.

Στην πρότασή της για αναστολή, η Επιτροπή αναφέρει τα σχετικά προγράμματα ή τις σχετικές προτεραιότητες. Κατά γενικό κανόνα, η Επιτροπή προτείνει να εφαρμοστεί η αναστολή στα προγράμματα ή τις προτεραιότητες που θα πρέπει να περιοριστούν ώστε να καταστεί δυνατή η περαιτέρω συγκέντρωση σε πιο καίρια προγράμματα ή προτεραιότητες. Τα προς περιορισμό προγράμματα καθορίζονται, ανάλογα με την περίπτωση, είτε από την Επιτροπή με την αίτησή της για αναπρογραμματισμό ή με τις παρατηρήσεις που υποβάλλονται βάσει του άρθρου 23 παράγραφος 3, είτε από το κράτος μέλος στην αρχική του απάντηση ή την πρόταση τροποποίησης των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων.

Στις περιπτώσεις που η αίτηση αναπρογραμματισμού ορίζει ότι ορισμένα προγράμματα ή προτεραιότητες πρέπει να αυξηθούν, αυτά δεν θα πρέπει να επηρεαστούν από την αναστολή, επειδή θεωρούνται κρίσιμης σημασίας κατά τη χρονική στιγμή της εφαρμογής της αναστολής. Αυτό συμφωνεί, επίσης, με τις διατάξεις του παραρτήματος ΙΙΙ του ΚΚΔ, σύμφωνα με το οποίο η αναστολή αναλήψεων υποχρεώσεων από το δεύτερο σκέλος δεν θα πρέπει να θίγει τα προγράμματα ή τις προτεραιότητες των οποίων οι πόροι θα αυξηθούν εξαιτίας αίτησης αναπρογραμματισμού στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους.

Δεν προβλέπεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για την έγκριση από την Επιτροπή της πρότασης άρσης της αναστολής των πληρωμών, μετά τη λήψη από το κράτος μέλος αποτελεσματικών μέτρων σύμφωνα με το άρθρο 23 παράγραφος 8. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή εγκρίνει την πρόταση αμέσως μετά την έγκριση του αναθεωρημένου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η στενή σχέση μεταξύ των ΕΔΕΤ και της οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ εξασφαλίζει ότι η αποτελεσματικότητα των δαπανών της ΕΕ υποστηρίζεται από ασφαλείς οικονομικές πολιτικές. Η στήριξη από την ΕΕ μπορεί, αν χρειαστεί, να αναπροσανατολιστεί ώστε να αντιμετωπιστούν οι νέες οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Το 2014 η προτεραιότητα του συμφώνου εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων θα είναι η κατάλληλη αντιμετώπιση των προκλήσεων που εντοπίζονται στις σχετικές συστάσεις για κάθε χώρα και τις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου, ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης ευθυγράμμιση με τις διαδικασίες οικονομικής διακυβέρνησης ευθύς εξαρχής. Αυτό θα περιορίσει επίσης βραχυπρόθεσμα το ενδεχόμενο αναπρογραμματισμού βάσει του άρθρου 23. Δεδομένου ότι τα ΕΔΕΤ ενισχύουν μεσοπρόθεσμες επενδυτικές στρατηγικές, η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει με επιφύλαξη

τις νέες αρμοδιότητές της αναπρογραμματισμού από το 2015. Αίτηση αναπρογραμματισμού υποβάλλεται μόνον εφόσον όταν η αναθεώρηση του συμφώνου εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων μπορεί να έχει καλύτερο αντίκτυπο για την αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που εντοπίζονται στις σχετικές συστάσεις του Συμβουλίου στο πλαίσιο προγραμμάτων μακροοικονομικής προσαρμογής.

Η Επιτροπή αιτιολογεί δεόντως κάθε αίτηση αναπρογραμματισμού και παρέχει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα και τις προτεραιότητες που πρέπει να ενισχυθούν ή να περιοριστούν, ανάλογα με την περίπτωση, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς των αναμενόμενων οικονομικών επιπτώσεων. Σκοπός είναι να αντιμετωπιστούν οι διαρθρωτικές προκλήσεις που προσδιορίζονται στη σχετική ειδική για κάθε χώρα σύσταση ή τη σχετική σύσταση του Συμβουλίου ή τα μέτρα που υπόκεινται σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής.

Η δράση που αναλαμβάνεται από τα κράτη μέλη αξιολογείται με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Σε περίπτωση μη λήψης αποτελεσματικών μέτρων, η Επιτροπή εξηγεί λεπτομερώς τον λόγο για τον οποίο οι τροποποιήσεις που προτείνει το κράτος μέλος κρίνονται ανεπαρκείς. Κάθε αναστολή λαμβάνει υπόψη ελαφρυντικούς παράγοντες. Η Επιτροπή δεν προτείνει αναστολή των προγραμμάτων ή προτεραιοτήτων που πρόκειται να αυξηθούν λόγω αναπρογραμματισμού ή τα οποία θεωρούνται ιδιαιτέρως σημαντικά.